

Van bijstand naar werk: hoe duurzaam is het werk?

Loopbanen van baanvinders in de IJsselgemeenten (2015-2021)

Op verzoek van GR IJsselgemeenten

SEOR en Iroko

Rotterdam/Ridderkerk

12 april 2023

Elisa de Vleeschouwer (SEOR) en Peter van Nes (Iroko)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Samenvatting van de belangrijkste resultaten	2
Volledige uitstroom uit de uitkering	2
Gedeeltelijke uitstroom.....	4
Belangrijke conclusies:	5
1. Vraagstelling.....	6
1.1 Onderzoeksvragen.....	6
1.2 Resultaat van het onderzoek.....	6
1.3 Leeswijzer	7
2. Resultaten volledige uitstroom uit de uitkering	8
2.1 Patronen van arbeid en inkomen van degenen die in genoemde periode in IJsselgemeenten zijn uitgestroomd naar werk	8
2.2 Duurzaamheid van de uitstroom.....	10
2.3 Verschillen in de patronen naar individuele kenmerken van de baanvinders?.....	12
2.4 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de eerst gevonden baan	13
2.5 Verschillen in patronen naar het type ondersteuning dat de baanvinders van IJsselgemeenten hebben gehad voorafgaand aan de uitstroom.....	16
2.6 De vergelijking van de resultaten van IJsselgemeenten met een aantal vergelijkingsgemeenten (benchmark)	17
3. Resultaten gedeeltelijke uitstroom uit de uitkering.....	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Patronen.....	21
3.3 Duurzaamheid van het werk van de gedeeltelijke uitstroom	23
3.4 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de persoon.....	24
3.5 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de eerste baan	24

Samenvatting van de belangrijkste resultaten

Volledige uitstroom uit de uitkering

Baanvinders

Van alle personen in de IJsselgemeenten die in de periode 2015 – 2021 een bijstandsuitkering hebben gehad, is in de beschouwde periode 31,2 procent uit de uitkering gestroomd naar een baan of een zelfstandig beroep (baanvinders). In de vergelijkingsgemeenten is dat gemiddeld 31 procent.

Clusters

De baanvinders in de IJsselgemeenten zijn door analyse van arbeidsmarktpatronen ingedeeld in drie clusters:

1. Cluster 1: baanvinders die het grootste deel van de tijd na de eerste baan een vaste of tijdelijke baan hebben gehad of als zelfstandige hebben gewerkt. De inwoners in cluster 1 hebben een relatief klein deel van de tijd een uitkering.
2. Cluster 2: baanvinders die na verloop van tijd hun baan verliezen en dan weer in een bijstandsuitkering of andere uitkering terecht komen, of geen werk én geen uitkering hebben. In sommige gevallen vinden ze later opnieuw een baan. Deze inwoners verblijven een groot deel van de tijd in een uitkering of in een andere situatie en hebben een kleiner deel van de tijd een vaste of tijdelijke baan of werk als zelfstandige.
3. Cluster 3: baanvinders die een groot deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan hebben.

Ongeveer 52 procent van de baanvinders behoort tot cluster 1, 26 procent tot cluster 2 en 22 procent tot cluster 3.

Duurzaamheid werk

De baanvinders hebben gemiddeld genomen 75 procent van de tijd na het vinden van de eerste baan een baan. De voltijdbaanfractie (het aantal voltijddagen gedeeld door het totaal aantal dagen na het vinden van de eerste baan) bedraagt 56 procent. Voor de mensen in cluster 1 en in mindere mate cluster 3 liggen de baanfractie en de voltijdbaanfractie hoger dan gemiddeld. Voor cluster 2 zijn deze fracties aanmerkelijk lager. Cluster 1 kent de hoogste duurzaamheid en cluster 2 de laagste.

Bijna driekwart van de baanvinders behoort tot cluster 1 of cluster 3. Deze clusters hebben allebei een relatief hoge baanfractie. Het deel van de tijd dat deze mensen na het baanvinden een uitkering hebben is laag, vooral voor mensen in cluster 1. Mensen in cluster 1 of 3 hebben na het baanvinden gemiddeld 3 procent van de tijd een bijstandsuitkering. Het aandeel van de tijd dat men een andere uitkering heeft is hoger.

Duurzaamheid naar kenmerken baanvinders

De mensen die vanuit een bijstandsuitkering vaker moeilijk werk vinden laten ook de minste duurzaamheid zien: 50-plussers en laag opgeleiden horen vaker tot cluster 2. Personen met een migratieachtergrond en laag opgeleiden behoren wat vaker tot cluster 3. In dit cluster zijn mensen vooral in een uitzend- of oproepbaan werkzaam.

Duurzaamheid en kenmerken van de eerst gevonden baan

Baanvinders die starten in een vaste of tijdelijke baan bij een reguliere werkgever behoren vaker tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 3. Baanvinders die starten in een uitzendbaan behoren relatief vaak tot cluster 3 en in mindere mate cluster 2. Vooral baanvinders die starten in de zorg, de detailhandel, de industrie en de groothandel behoren vaak tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 3.

Mensen die starten in een baan tot 20 uur per week horen relatief vaak in cluster 2. Mensen die starten in een baan van minder dan 12 uur per week horen ook wat vaker tot cluster 3.

Hoe langer geleden de eerste baan is gevonden, hoe lager de baanfractie en de voltijdbaanfractie. Maar voor mensen die in de periode 2015 – 2017 de eerste baan hebben gevonden, bedraagt de baanfractie meer dan 70 procent en de voltijdbaanfractie 50 tot 55 procent. Dit spreekt het beeld tegen dat er hoge aantallen draaideurklanten zijn onder mensen die uitstromen uit de bijstand vanwege het vinden van werk.

Schematische samenvatting duurzaamheid volledige uitstroom

	Cluster 1 Vooral vast en tijdelijk werk bij een reguliere werkgever	Cluster 3 Vooral uitzend- en oproepbanen	Cluster 2 Vooral terugval naar uitkering/geen werk
Aantal personen	1.311	554	640
Baanfractie	88%	81%	45%
Voltijdbaanfractie	69%	59%	26%
Fractie uitkering	8%	14%	51%
Waarvan: fractie bijstandsuitkering	3%	3%	31%
Vaker dan gemiddeld in cluster	Vrouwen	Mannen	
		< 30 jaar	> 50 jaar
	Hoog opgeleiden	Laag opgeleiden	Laag opgeleiden
	Zonder migratieachtergrond	Met migratieachtergrond	
	Eerste baan vast of tijdelijk	Eerste baan uitzendbaan	
	Eerste baan > 30 uur per week		Eerste baan < 20 uur per week
	Eerste baan in zorg, detailhandel, industrie, groothandel of vervoer/opslag	Eerste baan in sector arbeidsbemiddelings- en uitzendbureaus of horeca	Eerste baan in industrie, horeca, groothandel of vervoer/opslag

Benchmark

Afgezet tegen 10 vergelijkingsgemeenten scoort IJsselgemeenten op verschillende maatstaven goed tot gemiddeld. De verschillen tussen IJsselgemeenten en de vergelijkingsgemeenten zijn echter doorgaans beperkt.

Het percentage baanvinders bij IJsselgemeenten is vergelijkbaar met het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten.

De gemiddelde baanfractie van de baanvinders (na het vinden van de eerste baan) is in IJsselgemeenten het hoogste van alle in beschouwing genomen gemeenten. De voltijdbaanfractie (waarbij wordt gecorrigeerd voor deeltijdbanen) is in IJsselgemeenten hoger dan het gemiddelde van

de benchmark en hier behoort IJsselgemeenten tot de vijf best presterende gemeenten (van de in totaal 11 gemeenten).

Het gemiddelde uurloon van de baanvinders in de IJsselgemeenten ligt op het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten, zowel in de eerste maand na uitstroom als voor de volledige periode met werk na uitstroom uit de uitkering.

Het aandeel baanvinders dat start in een vaste baan is in IJsselgemeenten wat hoger dan voor de vergelijkingsgemeenten.

De meeste baanvinders vinden de eerste baan in de arbeidsbemiddelings- en uitzendsector, de zorg, de detailhandel, de overige zakelijke dienstverlening (schoonmaak), de industrie, de horeca, de groothandel en de sector vervoer/opslag. Dit geldt zowel voor de IJsselgemeenten als het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten. Ongeveer 80 procent van de eerste banen wordt in deze sectoren gevonden.

Gedeeltelijke uitstroom

Er is een afzonderlijk analyse gemaakt van mensen die een baan vinden maar niet direct uitstromen uit de uitkering. Ook voor de gedeeltelijke uitstroom zijn via een cluster- en sequentieanalyse drie clusters samengesteld.

Clusters

Het eerste cluster bij de gedeeltelijke uitstroom bestaat vooral uit mensen die later in de tijd volledig uitstromen uit de uitkering. Deze mensen zijn op dat moment ook meegenomen in de volledige uitstroom. Dit vormt dus een overlap met de analyses van de volledige uitstroom. Mensen in de andere twee clusters behoren nauwelijks tot deze overlap:

- Cluster 2 bestaat vooral uit baanvinders die een bepaalde periode werk combineren met een uitkering. Een aantal bevindt zich langdurig in deze situatie en anderen vallen na verloop van tijd volledig terug op de uitkering. En sommigen stromen later volledig uit de uitkering.
- Cluster 3 bestaat vooral uit baanvinders die een korte periode werk met een uitkering combineren en vrij snel volledig terugvallen in de uitkering.

In onderstaand schema gaan we in op de samenstelling van de clusters wat betreft persoonskenmerken en kenmerken van de eerste baan. Cluster 1 kent voor een aanzienlijk deel overlap kent met de volledige uitstroom. In cluster 2 en 3 is dat minder het geval.

Schematische samenvatting duurzaamheid gedeeltelijke uitstroom

	Cluster 1 Vooral na verloop van tijd een vaste of tijdelijke baan	Cluster 2 Vooral uitkering met werk en uitkering zonder werk	Cluster 3 Vooral uitkering zonder werk na korte tijd werk
Aantal personen	522	896	221
Baanfractie	79%	61%	19%
Voltijdbaanfractie	57%	31%	9%
Fractie uitkering	23%	61%	80%
Waarvan: fractie bijstandsuitkering	19%	53%	73%
Vaker dan gemiddeld in cluster	Vrouwen	Mannen	
	< 30 jaar en 40 – 50 jaar	> 50 jaar	40 – 60 jaar

Cluster 1 Vooral na verloop van tijd een vaste of tijdelijke baan	Cluster 2 Vooral uitkering met werk en uitkering zonder werk	Cluster 3 Vooral uitkering zonder werk na korte tijd werk
Middelbaar en hoog opgeleiden	Laag opgeleiden	Laag opgeleiden
Zonder migratieachtergrond en met migratieachtergrond van buiten Europa	Met migratieachtergrond van buiten Europa	Zonder migratieachtergrond
Eerste baan tijdelijke baan	Eerste baan oproepbaan	Eerste baan uitzendbaan
Eerste baan >= 25 uur per week en gemiddelde omvang dienstverband >= 25 uur per week	Gemiddelde omvang dienstverband < 20 uur per week	Gemiddelde omvang dienstverband < 20 uur
Eerste baan in zorg of informatie en communicatie	Eerste baan in detailhandel, vervoer/opslag, horeca of overige zakelijke diensten	

Belangrijke conclusies:

- De duurzaamheid van het werk na volledige uitstroom uit de uitkering is vaak hoog. Het beeld wordt tegengesproken dat er sprake zou zijn van een groot aantal draaideurklanten onder werkvinders.
- Voor mensen die moeilijk aan het werk komen, is de duurzaamheid van het werk ook vaak wat lager: ouderen en lager opgeleiden. Deze mensen zouden wellicht baat kunnen hebben bij ondersteuning in de eerste tijd met werk. Mensen met een migratieachtergrond zijn wat vaker aangewezen op uitzend- of oproepbanen.
- Acht sectoren zijn goed voor meer dan 80 procent van de gevonden (eerste) banen. Beleidsmatig is de vraag of je als IJsselgemeenten daarom juist op deze sectoren gaat focussen of dat je juist inzet op meer kansen in andere sectoren.
- Vooral voor mensen die starten of blijven werken in kleine deeltijdbanen is de duurzaamheid van het werk vaak wat minder.
- IJsselgemeenten presteert meer dan naar behoren in vergelijking met de vergelijkingsgemeenten.

1. Vraagstelling

1.1 Onderzoeksvragen

De centrale vraag van het onderzoek is:

In welke mate is in de GR IJsselgemeenten in de periode 2015-2021 uitstroom uit de bijstand naar werk duurzaam?

Daaraan kunnen de volgende onderzoeksvragen worden gekoppeld:

1. Welke **patronen van arbeid en inkomen** kennen degenen die in genoemde periode in IJsselgemeenten zijn uitgestroomd naar werk?
2. In welke mate is hierbij sprake van **duurzaam werk**? Welke patronen zijn hierbij vast te stellen, in termen van aantal (opeenvolgende) werkgevers, banen, e.d.?
3. In welke mate en hoe verschillen de patronen naar **individuele kenmerken** van de baanvinders?
4. In welke mate en hoe verschillen de patronen naar **kenmerken van de eerst gevonden baan**?
5. In welke mate en hoe verschillen deze patronen naar het **type ondersteuning** dat de baanvinders hebben gehad van IJsselgemeenten voorafgaand aan de uitstroom?
6. In welke mate is er **samenhang** tussen de kenmerken van de klanten (die wel of niet duurzaam uitstromen) en het type ondersteuning?
7. In hoeverre **veranderen** de patronen in de periode 2015-2021?
8. Hoe verhouden de resultaten van IJsselgemeenten zich tot een aantal vergelijkbare gemeenten (**benchmark**)?

Deze vragen hebben we kunnen beantwoorden met een databestand van IJsselgemeenten dat (door het CBS) gekoppeld is met microdata van het CBS. Uitzondering is onderzoeksvraag 7. Deze vraag hebben we binnen de kaders van het onderzoek niet kunnen beantwoorden.

1.2 Resultaat van het onderzoek

Het onderzoek levert een korte en bondige hoofd rapportage die goed inzicht geeft in:

- De arbeidsmarktprestaties van degenen in de IJsselgemeenten die in de periode 2015-2021 vanuit de bijstand werk hebben gevonden. Hierbij worden ook de mensen meegenomen die gedeeltelijk zijn uitgestroomd uit de bijstand.
- De mate waarin deze prestaties verschillen naar groepen bijstandsccliënten (waaronder bijvoorbeeld mensen die gedeeltelijk uitstromen, statushouders en jongeren).
- De mate waarin deze prestaties verschillen naar kenmerken van de eerste baan na uitstroom.
- De mate waarin deze prestatie verschillen naar type ondersteuning voorafgaand aan de uitstroom.
- Hoe deze prestaties zich verhouden tot met IJsselgemeenten vergelijkbare gemeenten.

Deze inzichten bieden aanknopingspunten voor verbetering en aanscherping van beleid en uitvoering ten aanzien van re-integratie door de GR IJsselgemeenten.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- Het rapport start met een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek.
- In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de resultaten voor inwoners van IJsselgemeenten die door het vinden van een baan volledig uitstromen uit de uitkering.
- In hoofdstuk 3 volgen de resultaten voor inwoners die een baan vinden maar niet direct uitstromen uit de uitkering (gedeeltelijke uitstroom).

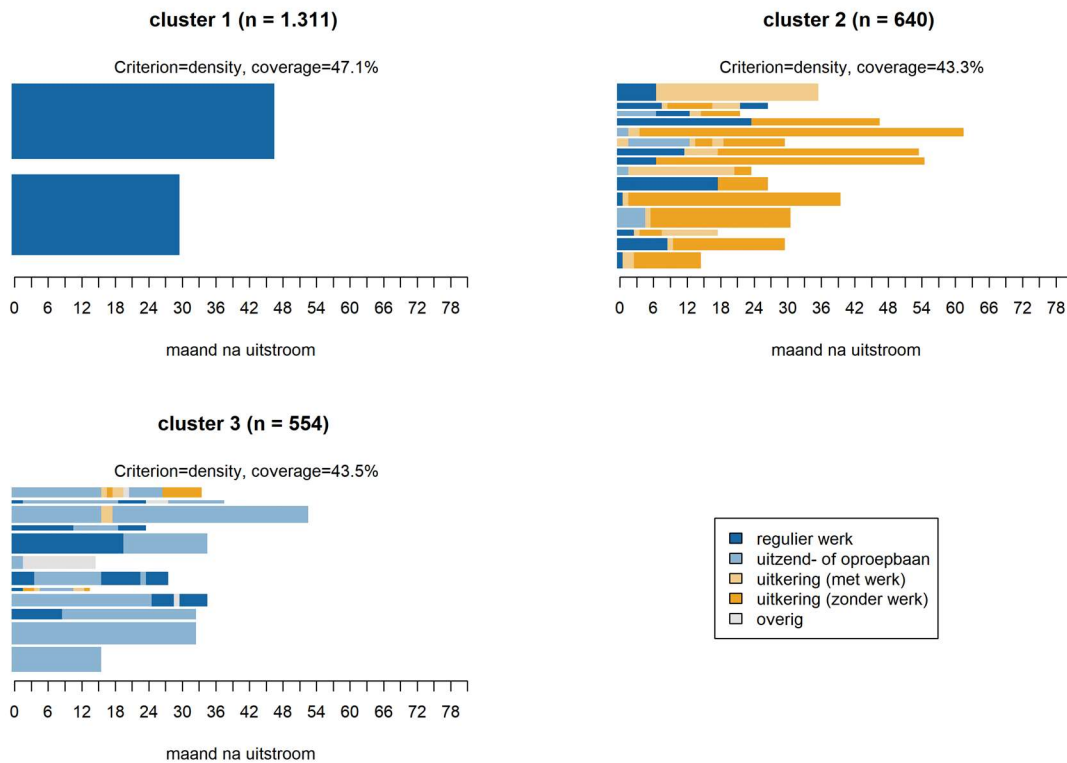
2. Resultaten volledige uitstroom uit de uitkering

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor de baan- of werkvinders¹ die volledig uitstromen uit de uitkering. Het moment van volledige uitstroom uit de uitkering wordt gezien als het moment van baanvinden. Het kan zijn dat hieraan een periode is voorafgegaan waarin de inwoner een baan combineerde met een bijstandsuitkering.

2.1 Patronen van arbeid en inkomen van degenen die in genoemde periode in IJsselgemeenten zijn uitgestroomd naar werk

Door middel van een sequentie- en clusteranalyse² zijn drie clusters van baanvinders geïdentificeerd die eenzelfde soort arbeidsmarktpatroon doorlopen.³ Deze drie clusters zijn afgebeeld in de onderstaande figuren. De figuren geven de representatieve arbeidsmarktpatronen (de patronen die het cluster het beste beschrijven) weer voor de clusters.

Figuur 1. Representatieve arbeidsmarktpatronen voor drie clusters van baanvinders

Toelichting: Iedere baanvinder doorloopt een individueel patroon vanaf het moment van uitstroom tot het einde van de observatieperiode. Deze individuele patronen zijn samengevat, door patronen die sterk op elkaar lijken als één representatief patroon weer te geven. Elke balk is zo'n representatief patroon en geeft aan in welke situatie baanvinders

¹ Het kan ook gaan om mensen die als zelfstandige zijn gestart of een eigen bedrijf zijn gestart. In het vervolg spreken we alleen over baanvinders. Hieronder worden dus ook mensen verstaan die als zelfstandige of een eigen bedrijf zijn begonnen.

² Dit zijn kwantitatieve methodes om patronen te herkennen in een grote hoeveelheid aan data, en deze vervolgens in te delen in herkenbare groepen. Een sequentie is een opeenvolging van 'statussen' (in dit geval regulier werk, uitzend- of oproepbaan, uitkering (met werk), uitkering (zonder werk) en overig) over een bepaalde periode. Met een clusteranalyse worden inwoners die eenzelfde soort sequentie hebben bij elkaar geclusterd in een groep.

³ Deze analyses zijn uitgevoerd met de data tot en met 31 december 2021. Dit omdat voor het eerste kwartaal van 2022 een aantal gegevens nog niet beschikbaar was in de CBS-data.

met dit representatieve patroon in iedere maand na uitstroom zitten. De breedte van de balk geeft aan hoeveel baanvinders onder dit representatieve patroon vallen. Ten minste 43 procent van de individuele patronen in een cluster lijkt sterk op een van de representatieve patronen die hier zijn weergegeven (dit is de 'coverage').

Iedere baanvinder doorloopt een individueel patroon vanaf het moment van uitstroom tot het einde van de observatieperiode. De representatieve arbeidsmarktpatronen zijn als het ware een samenvatting van de individuele patronen in een cluster. Deze patronen starten altijd met een baan en zonder uitkering omdat het volledige uitstroom betreft. Iedere maand kan deze situatie veranderen, bijvoorbeeld omdat iemand zijn baan verliest en weer terugvalt in de uitkering (op dat moment verandert de kleur van de balk van blauw naar oranje).

Op basis van de patronen van alle baanvinders is dus gekomen tot een indeling in drie clusters:

- Cluster 1: baanvinders die het grootste deel van de tijd na de eerste baan een reguliere baan (dit houdt in: géén uitzendbaan of oproepbaan) hebben of als zelfstandige hebben gewerkt.⁴
- Cluster 2: baanvinders die na verloop van tijd hun baan verliezen en dan weer terug in een bijstandsuitkering of in een andere uitkering terechtkomen of geen werk én geen uitkering⁵ hebben. In sommige gevallen vinden ze later opnieuw een baan.
- Cluster 3: baanvinders die een groot deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan hebben.

Inwoners in cluster 1 hebben een relatief, dat wil zeggen ten opzichte van de andere clusters, groot deel van de tijd (na het baanvinden) een reguliere baan en een relatief klein deel van de tijd een uitkering. In de periode vanaf het baanvinden hebben deze inwoners gemiddeld 8 procent van de tijd een uitkering, waarvan 3 procent van de tijd een bijstandsuitkering.

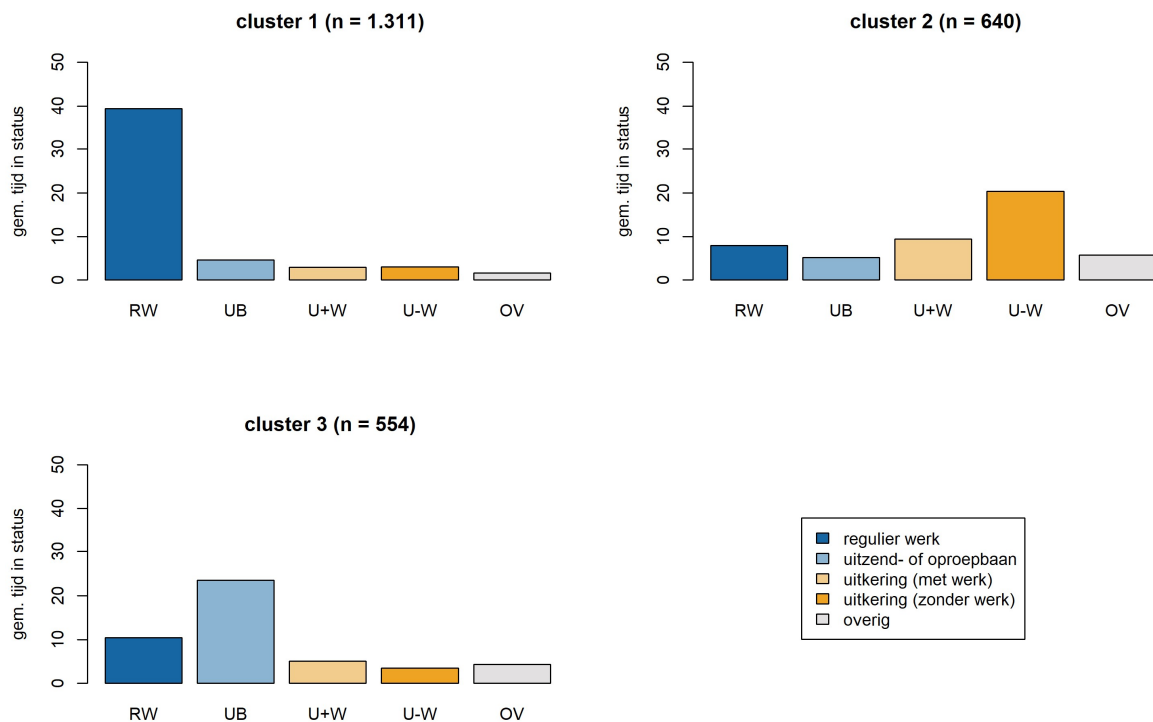
Inwoners in cluster 2 hebben juist een relatief groot deel van de tijd een uitkering of verblijven een relatief groot deel van de tijd in overige situaties, hebben een veel kleiner deel van de tijd dan inwoners in cluster 1 een reguliere baan of werk als zelfstandige en een iets groter deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan. Vanaf het moment van baanvinden hebben zij circa de helft van de tijd een uitkering, waarvan 31 procent van de tijd een bijstandsuitkering. Deze groep verblijft ook vaker in een arbeidsongeschiktheidsuitkering dan de mensen in cluster 1 en 3. Dit is een groep inwoners die veel minder duurzaam aan het werk is gekomen dan de inwoners in cluster 1 en cluster 3.

Inwoners in cluster 3 hebben een relatief groot deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan en in mindere mate een gewone baan. Dit zien we duidelijk terug in onderstaande figuur. Zij hebben gemiddeld 14 procent van de tijd een uitkering, waarvan 3 procent van de tijd een bijstandsuitkering.

⁴ Het verschil tussen de twee representatieve patronen is de observatieperiode: inwoners die op een later moment uitstromen kunnen we minder lang volgen dan inwoners die eerder uitstromen.

⁵ In dit geval kan een baanvinder bijvoorbeeld geen (geregistreerd) inkomen hebben of (in mindere mate) met pensioen zijn of een opleiding/studie volgen.

Figuur 2. Gemiddelde tijd in iedere situatie per cluster

De verdeling van alle baanvinders in de IJsselgemeenten over de drie clusters is als volgt:

- Cluster 1: 52 procent
- Cluster 2: 26 procent
- Cluster 3: 22 procent

Cluster 1 is duidelijk het grootst. Deze mensen hebben dus het grootste deel van de tijd een tijdelijke of vaste baan (geen uitzend- of oproepbaan) of werk als zelfstandige. Cluster 2 beslaat ruim een kwart van de totale groep. Deze mensen komen na het vinden van de eerste baan terug in een uitkering (en kunnen daarna overigens weer een baan hebben gevonden). Personen in cluster 2 hebben een veel groter deel van de tijd dan de personen in cluster 1 en 3 een uitkering (zonder werk of met werk daarnaast). Cluster 3 is het kleinste cluster (ongeveer 1/5 van de totale groep). Kenmerkend voor deze groep is dat zij een relatief groot deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan hebben.

2.2 Duurzaamheid van de uitstroom

Voor alle baanvinders tezamen⁶ is het deel van de tijd berekend dat zij werk hebben gehad vanaf het vinden van een baan/werk dat leidde tot uitstroom uit de uitkering.

Hieruit blijkt dat zij na het vinden van de eerste baan gemiddeld 75 procent van de tijd werk hebben gehad. Dit noemen we de baanfractie. Hierbij is niet gekeken of het voltijd- of deeltijdbanen betreft. Wanneer we de banen omrekenen naar voltijdbanen dan ligt het percentage op 56 procent (een

⁶ Meegenomen zijn mensen die ten minste één jaar voor het eind van de observatieperiode (maart 2022) een baan hebben gevonden.

baan van 18 uur telt daarbij bijvoorbeeld mee als een halve voltijd baan). Dit noemen we de voltijd baanfractie.

De duurzaamheid van het werk is het hoogst voor baanvinders in cluster 1 en het laagst voor baanvinders in cluster 2. In cluster 1 is de baanfractie 88 procent. In cluster 2 is dat 45 procent. In cluster 3 is de baanfractie ook hoog: 81 procent. Met name inwoners in cluster 1 en in iets mindere mate inwoners in cluster 3 hebben dus na het baanvinden een relatief groot deel van de tijd een baan en zijn dus grotendeels duurzaam aan het werk.

Voor inwoners in cluster 2 geldt dat zij een relatief klein deel van de tijd een baan hebben en dat het verschil tussen de baanfractie en de voltijd baanfractie relatief groot is. Voor personen in cluster 2 is het werk dus minder duurzaam en vaker in deeltijd. In de volgende paragrafen kunnen we zien welke kenmerken deze inwoners hebben en wat de kenmerken zijn van de eerste baan die zij gevonden hebben.

Tabel 1. Baanfractie en voltijd baanfractie per cluster

	Aantal personen	Baanfractie	Voltijd baanfractie
Totaal	2.505	75%	56%
Cluster 1	1.311	88%	69%
Cluster 2	640	45%	26%
Cluster 3	554	81%	59%

Uit tabel 2 blijkt dat inwoners in cluster 1 na het vinden van een baan gemiddeld nog een klein deel van de tijd (8 procent) een uitkering heeft, waarvan 3 procent van de tijd een bijstandsuitkering. Ook inwoners in cluster 3 hebben een klein deel van de tijd na het baanvinden een uitkering, waarvan eveneens 3 procent van de tijd een bijstandsuitkering. Ook hier blijkt de weinig duurzame uitstroom voor inwoners in cluster 2. Na het baanvinden hebben ze gemiddeld de helft van de tijd een uitkering, waarvan ruim 30 procent van de tijd een bijstandsuitkering.

Tabel 2. Uitkeringsfractie per cluster en bijstandsfractie

	Aantal personen	Deel van de tijd een uitkering	Deel van de tijd een bijstandsuitkering
Totaal	2.505	21%	11%
Cluster 1	1.311	8%	3%
Cluster 2	640	51%	31%
Cluster 3	554	14%	3%

2.3 Verschillen in de patronen naar **individuele kenmerken** van de baanvinders?

Tabel 3 geeft hierin inzicht. Onder de tabel volgt een toelichting.

Tabel 3. Persoonskenmerken en de indeling in de drie clusters

	Aantal personen	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Totaal
Totaal	2.505	52,3%	25,5%	22,1%	100%
Geslacht					
Man	1.246	48,4%	25,4%	26,2%	100%
Vrouw	1.259	56,2%	25,7%	18,0%	100%
Leeftijd					
Jonger dan 30	680	52,5%	21,6%	25,9%	100%
30 tot 40	779	52,2%	25,8%	22,0%	100%
40 tot 50	548	54,4%	24,5%	21,2%	100%
50 tot 60	393	51,4%	30,8%	17,8%	100%
60 of ouder	105	44,8%	35,2%	20,0%	100%
Opleiding					
Laag	796	46,9%	27,4%	25,8%	100%
Middelbaar	1.227	54,0%	26,2%	19,9%	100%
Hoog	321	65,7%	17,1%	17,1%	100%
Onbekend	161	40,4%	28,6%	31,1%	100%
Migratieachtergrond					
Nederland	910	57,5%	25,8%	16,7%	100%
Europa (anders dan NL)	166	50,6%	22,9%	26,5%	100%
Buiten Europa	1.429	49,3%	25,7%	25,1%	100%

Vrouwen behoren vaker tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 3 dan mannen. Het verschil is beduidend. Dit kan te maken hebben met verschillende instroomredenen in de bijstand voor mannen en vrouwen.

Personen tussen de 40 en 50 jaar behoren vaker tot cluster 1 dan andere leeftijdsgroepen. Personen van 50 tot 60 behoren wat vaker tot cluster 2 en personen van 60 jaar of ouder behoren aanmerkelijk vaker tot cluster 2. Behoudens deze laatste leeftijdsgroep, zijn de verschillen tussen leeftijdsgroepen beperkt. Jongeren tot 30 jaar behoren iets vaker tot cluster 3.

Personen met een lagere of onbekende opleiding behoren vaker tot cluster 2 of 3 en minder vaak tot cluster 1. Middelbaar en hoog opgeleiden behoren vaker tot cluster 1. Hier zijn de verschillen, net als bij de verschillen tussen mannen en vrouwen, beduidend.

Personen afkomstig uit Nederland behoren vaker tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 3.

Personen afkomstig van binnen Europa of van buiten Europa behoren vaker tot cluster 3 en minder vaak tot cluster 1. De verschillen met personen zonder migratieachtergrond zijn beduidend.

Personen met een migratieachtergrond van binnen Europa wijken niet sterk af van personen van buiten Europa.

Samenvattend:

- Mensen die vanuit de bijstandsuitkering relatief moeilijk werk vinden, laten de minste duurzaamheid zien: 50-plussers, 60-plussers en lager opgeleiden behoren vaker tot cluster 2.

Personen met een migratieachtergrond binnen of buiten Europa behoren vaker tot cluster 3 dan personen zonder migratieachtergrond. Dit betekent dat zij vaker afhankelijk zijn van oproep- of uitzendwerk.

- De verschillen tussen deelgroepen zijn het grootst bij geslacht en opleidingsniveau.
- Inwoners in cluster 3 hebben een relatief groot deel van de tijd een uitzend- of oproepbaan. Mannen behoren vaker tot cluster 3 dan vrouwen. Dit geldt ook voor mensen met een migratieachtergrond in vergelijking met mensen zonder zo'n achtergrond. Ook laag opgeleiden en mensen met een onbekend opleidingsniveau en jongeren tot 30 jaar behoren wat vaker tot cluster 3.

2.4 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de eerst gevonden baan

a. Kenmerken van de eerst gevonden baan

- 86 procent is een flexibele baan, waaronder uitzendbanen en oproepbanen, en 14 procent is een vaste baan;
- Bijna 32 procent is een baan bij een uitzend- of arbeidsbemiddelingsbureau en 14 procent is een baan in de gezondheids- en welzijnzorg. Daarna volgen de detailhandel (8 procent), de overige zakelijke dienstverlening (7 procent), de industrie (6 procent), de horeca (5 procent), de groothandel (bijna 5 procent) en transport en opslag (ruim 4 procent). Deze sectoren zijn dus goed voor 81 procent van alle eerst gevonden banen;
- Er zijn maar weinig mensen in de eerste baan aan de slag gegaan bij financiële instellingen, makelaars en verhuurders van onroerend goed, de overheid en het onderwijs;
- 27 procent van de eerste banen is voor minder dan 20 uur per week. 29 procent van de eerste banen is voor 35 uur of meer per week;
- Het gemiddelde uurloon in de eerste maand na uitstroom uit de uitkering bedraagt € 11,75.

Het is opvallend dat mensen die een relatief kleine baan vinden volledig uitstromen uit de uitkering. Hiervoor kan een aantal redenen zijn, deels redenen die geen relatie hebben met het vinden van de baan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de reden van volledige uitstroom mede te maken heeft met een partner die ook een deeltijdbaan heeft of vindt. Een andere reden kan zijn dat de werkelijke reden van uitstroom een andere is (bijvoorbeeld verhuizing of het krijgen van een partner met inkomen) en de betrokken persoon op dat moment een baan heeft. In sommige gevallen kunnen de baanvinders een dusdanig uurloon verdienen dat zij met een deeltijdbaan uit de uitkering gaan.

b. Kenmerken van de eerst gevonden baan en de indeling in clusters

Onderstaande tabel brengt de kenmerken van de eerst gevonden baan in verband met de indeling in de drie clusters. Onder de tabel volgt een toelichting.

Tabel 4. Kenmerken van de eerst gevonden baan en de indeling in de drie clusters

	Aantal personen	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Totaal
Totaal	2.505	52,3%	25,5%	22,1%	100%
<hr/>					
Arbeidsrelatie maand na uitstroom					
Vast	350	63,4%	24,3%	12,3%	100%
Tijdelijk	1.100	61,5%	24,0%	14,5%	100%
Uitzend/oproepbaan	1.006	37,9%	27,4%	34,7%	100%

	Aantal personen	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Totaal
Omvang dienstverband eerste baan					
Minder dan 12 uur	311	39,2%	35,7%	25,1%	100%
12 tot 20 uur	360	51,4%	30,6%	18,1%	100%
20 tot 25 uur	341	51,9%	26,7%	21,4%	100%
25 tot 30 uur	357	52,1%	23,2%	24,6%	100%
30 tot 35 uur	414	54,1%	21,5%	24,4%	100%
35 tot 40 uur	722	57,8%	21,6%	20,6%	100%
Sector					
Arbeidsbemiddelings-, uitzendbureaus en personeelsbeheer	791	37,2%	27,6%	35,3%	100%
Gezondheids- en welzijnszorg	347	70,3%	20,7%	8,9%	100%
Detailhandel	199	58,8%	23,6%	17,6%	100%
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	180	52,2%	26,1%	21,7%	100%
Industrie	144	59,0%	29,9%	11,1%	100%
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	136	37,5%	33,1%	29,4%	100%
Groothandel; reparatie van auto's	114	56,1%	31,6%	12,3%	100%
Vervoer en opslag	110	56,4%	30,0%	13,6%	100%

Baanvinders die een vaste of tijdelijke baan vinden, behoren vaker tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 3. Baanvinders die starten in een uitzend- of oproepbaan horen minder vaak tot cluster 1 en vaker tot cluster 3. Vooral baanvinders die starten in een uitzendbaan (niet apart opgenomen in de tabel) horen relatief vaak tot cluster 3 en relatief minder vaak tot cluster 1. Dit blijkt ook bij de baanvinders die aan de slag gaan in de sector Arbeidsbemiddelingsbureau, uitzendbureaus en personeelsbeheer.

Baanvinders die starten in een baan tot 12 uur per week behoren relatief vaak tot cluster 2. En minder vaak tot cluster 1. Baanvinders die starten in een baan van 30 uur of meer per week zijn relatief vaak te vinden in cluster 1 en wat minder vaak in cluster 2. Algemeen gesteld neemt het percentage van de baanvinders in cluster 1 toe en neemt het percentage in cluster 2 af naarmate de omvang van de eerste baan groter is. Voor cluster 3 is het patroon wisselend.

Baanvinders die starten in de gezondheids- en welzijnszorg, de detailhandel of de industrie behoren relatief vaak tot cluster 1. Baanvinders die starten met een baan in de horeca, vervoer en opslag of groothandel behoren relatief vaak tot cluster 2. In de horeca zou dit deels te maken kunnen hebben met de Covid-pandemie in 2020 – 2021. Baanvinders in de horeca behoren ook vaak tot cluster 3.

c. Jaar van eerst gevonden baan en duurzame uitstroom

Uit onderstaande tabel blijkt dat mensen die in 2015 een baan hebben gevonden daarna 70 procent van de tijd een baan hebben gehad. Deze baanfractie loopt geleidelijk op naarmate de eerste baan in een later jaar is gevonden. De baanfractie voor mensen die in 2020 de eerste baan hebben gevonden ligt op 83 procent. De baanfracties voor de baanvinders in 2021 en 2022 is hoger dan 90 procent, maar het gaat hier natuurlijk om mensen die dicht tegen het einde van de observatieperiode werk hebben gevonden.

Tabel 5. *Baanfractie naar startjaar van de eerst gevonden baan⁷*

Startjaar eerste baan	Aantal personen	Baanfractie	Voltijdbaanfractie
2015	404	70%	53%
2016	456	72%	54%
2017	488	73%	55%
2018	476	77%	56%
2019	398	80%	59%
2020	268	83%	59%
2021	320	91%	67%
2022	76	98%	67%

Bovenstaande spreekt het regelmatig geschetste beeld tegen dat er veel draaideurklanten zijn onder mensen die uitstromen uit de bijstand vanwege het vinden van werk. Veruit de meeste mensen blijven langdurig aan het werk. Een beperkt deel daarvan combineert op zeker moment een (bijstands)uitkering met een baan.

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde omvang van het dienstverband van mensen weer (in de tijd dat zij een baan hebben) en de indeling in de drie clusters. Hieruit blijkt duidelijk dat de mensen met gemiddeld genomen grote deeltijdbanen of voltijdbanen relatief vaak in cluster 1 zitten en minder vaak in cluster 2. Mensen met banen met een gemiddeld klein aantal uur (minder dan 20 uur) behoren relatief vaak tot cluster 2 en minder vaak tot cluster 1 en cluster 3. De verschillen voor cluster 1 en cluster 2 tussen de verschillende klassen voor de omvang van het dienstverband zijn aanzienlijk.

Tabel 6. *Gemiddelde omvang van het dienstverband tijdens de perioden met een baan en indeling in clusters*

Gemiddelde omvang dienstverband	Aantal personen	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Totaal
Totaal	2.505	52,3%	25,5%	22,1%	100%
Minder dan 12 uur	136	30,1%	50,0%	19,9%	100%
12 tot 20 uur	288	30,2%	51,7%	18,1%	100%
20 tot 25 uur	357	47,1%	30,0%	23,0%	100%
25 tot 30 uur	449	56,1%	22,5%	21,4%	100%
30 tot 35 uur	567	56,1%	18,9%	25,0%	100%
35 tot 40 uur	708	62,9%	15,3%	21,9%	100%

⁷ Dit is inclusief de mensen die in het laatste jaar van de observatieperiode een baan hebben gevonden.

2.5 Verschillen in patronen naar **het type ondersteuning** dat de baanvinders van IJsselgemeenten hebben gehad voorafgaand aan de uitstroom

a. Uitstroom

We hebben gekeken of het percentage van de inwoners dat een baan heeft gevonden en daardoor is uitgestroomd uit de uitkering verschilt per type ondersteuning dat zij van de GR IJsselgemeenten hebben gehad.

De hoogste uitstroompercentages zijn voor inwoners:⁸

- die ondersteuning van het werkplein (coaching, training, begeleiding, activering) hebben gekregen;
- waarvoor een jobcoach of een loonkostensubsidie is ingezet;
- waarvoor een leerwerktraject, een opleiding of coaching bij IJsselwerk/SCW is ingezet;
- waarvoor een werkstage, proefplaatsing of een traject bij Promen is ingezet.

Dit is niet verrassend omdat het typen ondersteuning zijn die worden ingezet voor mensen die relatief kansrijk zijn.

Van de inwoners die bijvoorbeeld inburgering/taal, sociale activering, vrijwilligerswerk of een medisch onderzoek is ingezet, is een kleiner percentage uitgestroomd. Deze instrumenten worden dan ook vaak ingezet voor inwoners die, om wat voor reden dan ook, minder kansrijk zijn.

b. Type ondersteuning en clusters

Op de tweede plaats is gekeken naar verschillen tussen de verkregen ondersteuning en de patronen/clusters. Baanvinders waarvoor loonkostensubsidie, een jobcoach, loonwaardeonderzoek en/of een proefplaatsing is ingezet, zitten vaak in cluster 1. Het gaat daarbij vrijwel zeker mede om garantiebanen. Cluster 2 kent de laagste duurzaamheid van het werk. Opvallend is dat baanvinders die een leerwerktraject of een traject bij Promen hebben gehad vaker dan gemiddeld tot cluster 2 behoren. Inburgeraars waarvoor taal is ingezet en een baan vinden behoren relatief vaak tot cluster 3 (inwoners in dit cluster zijn vooral werkzaam in uitzend- en oproepbanen).

Tabel 7. Clusters en type ondersteuning

Relatief vaak cluster 1	Relatief vaak cluster 2	Relatief vaak cluster 3
Loonkostensubsidie	Vrijwilligerswerk	Inburgering taal
Inzet jobcoach	Activering	Vervoersvoorziening
Garantiebaan	Vervoersvoorziening	
Loonwaardeonderzoek	Leerwerktraject	
Proefplaatsing	Activering werkplein	
	Diagnose	
	Klantgesprek	
	Extern traject	
	Medisch onderzoek	
	Traject bij Promen	
	Proefplaatsing	

⁸ Als percentage van het totaal aantal inwoners die deze ondersteuning heeft gekregen.

Verdere verbanden tussen de arbeidsmarktpatronen en het type ondersteuning dat is ingezet, hebben we binnen de kaders van dit onderzoek niet kunnen onderzoeken.

2.6 De vergelijking van de resultaten van IJsselgemeenten met een aantal vergelijkingsgemeenten⁹ (benchmark)

a. Percentage baanvinders

Op de eerste plaats hebben we gekeken naar het **percentage baanvinders van het totaal aantal personen dat in de beschouwde periode een bijstandsuitkering heeft gehad**.

Dit ligt voor de IJsselgemeenten op 31 procent. Het ongewogen gemiddelde voor de 10 vergelijkingsgemeenten/regio's¹⁰ is 31,2 procent. In vier gemeenten is het percentage lager en in zes gemeenten is het percentage hoger dan in de IJsselgemeenten.

Vervolgens hebben we gekeken naar de samenstelling van de totale populatie (de mensen die in de beschouwde periode een bijstandsuitkering hebben gehad) en de samenstelling van de baanvinders.

Tabel 8. *Baanvinders als percentage van totale populatie: IJsselgemeenten en (ongewogen gemiddelde en spreiding) vergelijkingsgemeenten*

	IJsselgemeenten	Benchmark	Spreiding benchmark
Totaal	31,0%	31,2%	28,1% – 34,7%
Geslacht			
Man	35,5%	36,5%	31,3% - 40,7%
Vrouw	27,7%	26,7%	24,3% - 31,5%
Leeftijd			
Jonger dan 30	34,8%	39,8%	34,0% - 44,6%
30 tot 40	43,8%	41,7%	37,0% - 45,4%
40 tot 50	34,1%	33,2%	29,5% - 38,3%
50 tot 60	27,7%	23,6%	20,6% - 29,0%
60 of ouder	8,7%	7,9%	6,5% - 10,5%
Opleiding			
Laag	26,0%	26,7%	22,9% - 33,5%
Middelbaar	44,3%	43,4%	38,7% - 48,8%
Hoog	45,9%	45,7%	42,9% - 49,8%
Onbekend	14,0%	14,5%	11,4% - 18,3%
Migratieachtergrond			
Nederland	33,5%	35,5%	29,7% - 39,8%
Europa (anders dan NL)	29,1%	30,7%	25,2% - 33,2%
Buiten Europa	29,9%	28,4%	26,5% - 33,5%

⁹ De vergelijkingsgemeenten zijn: Delft, Haarlem, Zoetermeer, Almere, Nissewaard, samenwerkingsverband Leiden / Leiderdorp, samenwerkingsverband Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar, Stroomopwaarts (Schiedam, Vlaardingen, Maassluis), Werk en Inkomen Lekstroom (Nieuwegein, IJsselstein, Houten en Lopik) en Halte Werk (Alkmaar en omgeving).

¹⁰ Enkele in de vergelijking betrokken organisaties zijn dus samenwerkingsverbanden van gemeenten. In het vervolg spreken we van (vergelijkings)gemeenten, ook voor de samenwerkingsverbanden.

- Bij mannen is het percentage baanvinders hoger dan onder vrouwen: 36 procent versus 28 procent in IJsselgemeenten. Ook in alle vergelijkingsgemeenten is het percentage baanvinders onder mannen beduidend hoger dan onder vrouwen.
- Bij IJsselgemeenten is het percentage baanvinders relatief laag bij inwoners tot 30 jaar. In alle andere leeftijdsgroepen is het percentage baanvinders bij IJsselgemeenten hoger dan in de vergelijkingsgemeenten.
- Het percentage baanvinders per opleidingsniveau verschilt in IJsselgemeenten vrijwel niet van het gemiddelde percentage baanvinders per opleidingsniveau in de vergelijkingsgemeenten.
- In IJsselgemeenten is het percentage baanvinders onder personen van Nederlandse en Europese afkomst wat lager dan het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten. Het percentage baanvinders onder personen met een niet-Europese afkomst is in IJsselgemeenten juist wat hoger dan het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten.

Voor jongeren tot 30 jaar is nagegaan of de populatie in IJsselgemeenten afwijkt van de populatie in de vergelijkingsgemeenten. In IJsselgemeenten gaat het, in vergelijking met het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten, om:

- Relatief veel meisjes / vrouwen;
- Relatief veel mensen met een migratieachtergrond en relatief weinig mensen van Nederlandse afkomst;
- Relatief weinig laag opgeleiden, relatief weinig hoog opgeleiden en relatief veel middelbaar opgeleiden,

Deze samenstelling kan deels de verklaring vormen voor de lagere uitstroom van jongeren bij IJsselgemeenten dan bij de vergelijkingsgemeenten. Uit de vorige tabel blijkt immers dat vrouwen en mensen met een migratieachtergrond minder vaak uitstromen naar werk dan andere groepen. Verder kent IJsselgemeenten een laag aandeel hoog opgeleiden onder de jongeren: en juist hoger opgeleiden stromen relatief vaak uit naar werk. Daar staat tegenover dat het aandeel laag opgeleiden onder de jongeren tot 30 jaar in IJsselgemeenten relatief klein is.

De totale groep personen die in de onderzoeksperiode een bijstandsuitkering heeft gehad, bestaat voor de IJsselgemeenten in vergelijking met het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten:

- Voor een groter deel uit vrouwen (die dus vaker tot cluster 1 behoren).
- Voor een kleiner deel uit personen met een Nederlandse afkomst (behoren ook vaker tot cluster 1) en voor een groter deel uit personen met een migratieachtergrond van buiten Europa (die vaker tot cluster 2 behoren).
- Voor een kleiner deel uit lager opgeleiden (relatief vaak cluster 2), een groter deel uit middelbaar opgeleiden (relatief vaak cluster 1) en een kleiner deel uit hoger opgeleiden (relatief vaak cluster 1).
- Voor een groter deel uit 60-plussers (relatief vaak cluster 2) en een kleiner deel uit personen tot 30 jaar.

De totale populatie in IJsselgemeenten kent dus een oververtegenwoordiging van groepen met een hoge of juist lage kans op uitstroom en van groepen met een hogere kans of juist lagere kans op duurzame uitstroom.

b. Gemiddelde baanfractie

De gemiddelde baanfractie na het vinden van de eerste baan ligt voor alle baanvinders in IJsselgemeenten op 75,5 procent. Het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten bedraagt 73,7 procent. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten loopt van 71,1 procent tot 75,5 procent.

Wanneer we de banen omrekenen naar voltijdbanen dan ligt het percentage voor de IJsselgemeenten op 55,9 procent en het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten op 54,8 procent. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten loopt van 52,7 procent tot 56,5 procent.

Alhoewel de verschillen klein zijn, kan worden geconstateerd dat IJsselgemeenten goed presteert op dit gebied. IJsselgemeenten heeft de hoogste baanfractie. Bij de voltijdbaanfractie hoort IJsselgemeenten bij de vijf gemeenten met de hoogste fractie.

Tabel 9. Gemiddelde baanfractie: IJsselgemeenten en (ongewogen gemiddelde en spreiding) vergelijkingsgemeenten

	IJsselgemeenten	Benchmark	Spreiding benchmark
Baanfractie	75,5%	73,7%	71,1% – 75,5%
Voltijdsbaanfractie	55,9%	54,8%	52,7% – 56,5%

c. Gemiddeld uurloon in de eerste maand na het baanvinden

Het gemiddeld uurloon in de eerste maand na het baanvinden en de uitstroom uit de uitkering bedraagt in IJsselgemeenten € 11,83. Bij de vergelijkingsgemeenten is dat gemiddeld € 11,90. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten loopt van € 11,22 tot € 12,45.

d. Gemiddeld uurloon over de gehele periode waarin is gewerkt

Het gemiddeld uurloon van de baanvinders bij IJsselgemeenten is over de totale periode dat men werkt € 13,73. Het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten ligt op € 13,81. Het verschil met IJsselgemeenten is klein. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten ligt op € 13,15 tot € 14,39. Dit duidt dus op grotere verschillen binnen de vergelijkingsgemeenten.

e. Aantal uren dienstverband in de eerste maand na het baanvinden

In de eerste maand na het baanvinden heeft in de IJsselgemeenten 27 procent een baan van minder dan 20 uur per week. Het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten is eveneens 27 procent.

Van de baanvinders in IJsselgemeenten heeft 45,5 procent in de eerste maand een baan van 30 uur of meer per week. In de vergelijkingsgemeenten ligt dat op gemiddeld 44,7 procent. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten loopt van 40,6 procent tot 47,6 procent.

f. Gemiddelde omvang dienstverband

Van de baanvinders in de IJsselgemeenten kent 17,6 procent een gemiddelde omvang van het dienstverband van minder dan 20 uur per week. In de vergelijkingsgemeenten is dat gemiddeld 19,1 procent.

Voor 50,3 procent van de baanvinders in IJsselgemeenten is de gemiddelde omvang van het dienstverband 30 of meer uren per week. Voor de vergelijkingsgemeenten is dat gemiddeld 48,5 procent.

g. Type arbeidsrelatie in maand na uitstroom

In de IJsselgemeenten heeft 13,2 procent van de baanvinders in de maand na uitstroom een vaste arbeidsovereenkomst. Dit is het hoogste van alle in beschouwing genomen gemeenten. Het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten ligt op 10,9 procent. De spreiding bij de vergelijkingsgemeenten loopt van 8,9 procent tot 12,7 procent.

Het aandeel uitzend- en oproepbanen verschilt voor IJsselgemeenten nauwelijks met het gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten: 39,5 procent versus 39,2 procent.

h. Sector van de eerste baan

De tabel hieronder geeft per sector het aandeel in de eerst gevonden banen, zowel voor IJsselgemeenten als de vergelijkingsgemeenten. We presenteren de resultaten voor de belangrijkste sectoren van baanvinden in de IJsselgemeenten.

De verschillen tussen IJsselgemeenten en het ongewogen gemiddelde voor de vergelijkingsgemeenten zijn over het algemeen klein. In IJsselgemeenten vinden mensen iets vaker werk in de gezondheids- en welzijnszorg en iets minder vaak bij arbeidsbemiddelings- en uitzendbureaus. Verder vinden mensen in IJsselgemeenten minder vaak de eerste baan in de horeca dan in de vergelijkingsgemeenten.

De in de tabel opgenomen sectoren lijken (uitgedrukt in aantallen baanvinders) de meeste kansen te bieden voor mensen met een bijstandsuitkering, zowel in IJsselgemeenten als in de vergelijkingsgemeenten. Circa 80 procent van de eerste banen wordt gevonden in één van de in de tabel opgenomen sectoren.

Tabel 10. Aandeel sectoren in eerste banen: IJsselgemeenten en (ongewogen gemiddelde en spreiding) vergelijkingsgemeenten

	IJsselgemeenten	Benchmark	Spreiding benchmark
Arbeitsbemiddelings-, uitzendbureaus en personeelsbeheer	30,9%	32,3%	23,1% – 39,3%
Gezondheids- en welzijnszorg	13,9%	12,6%	9,4% - 15,1%
Detailhandel	8,2%	8,4%	6,2% - 11,3%
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	7,2%	7,8%	5,7% - 10,6%
Industrie	5,7%	5,1%	2,0% - 13,9%
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	5,3%	7,6%	5,0% - 10,4%
Groothandel; reparatie van auto's	4,6%	4,3%	3,6% - 5,2%
Vervoer en opslag	4,6%	4,4%	3,3% - 5,4%

3. Resultaten gedeeltelijke uitstroom uit de uitkering

3.1 Inleiding

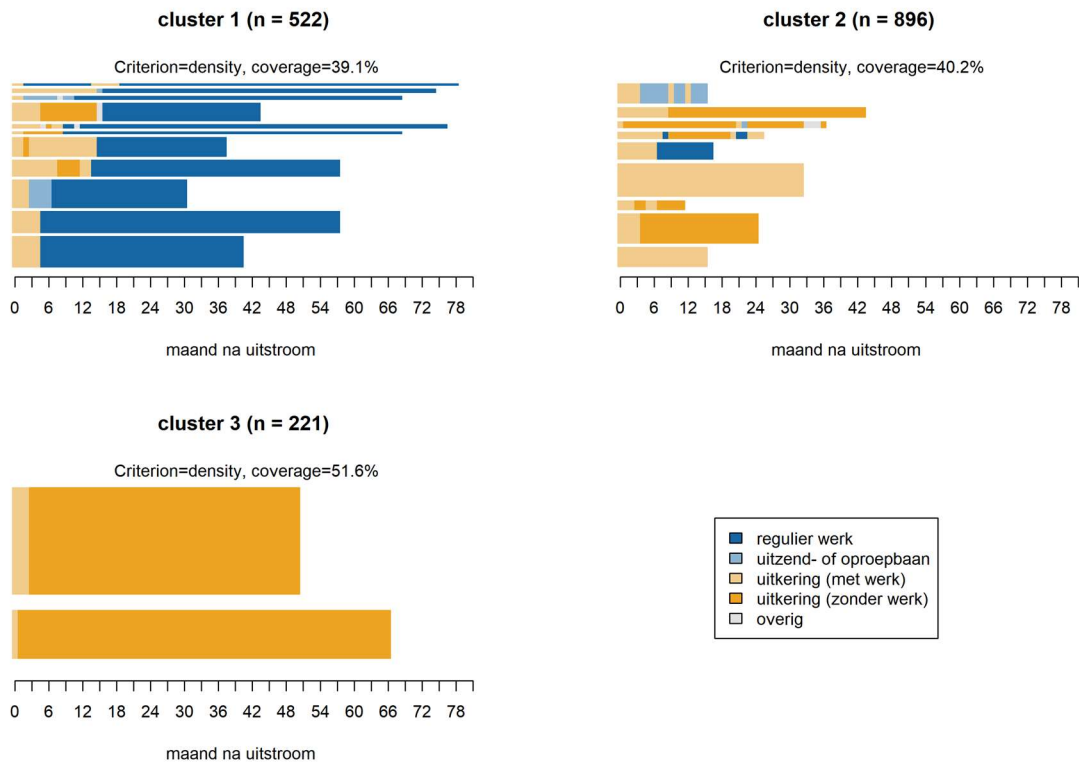
Er is afzonderlijk gekeken naar de gedeeltelijke uitstroom uit de uitkering, dat wil zeggen mensen die een baan hebben gevonden maar niet direct zijn uitgestroomd uit de uitkering. Deels kan het daarbij gaan om mensen die op een later moment volledig zijn uitgestroomd uit de uitkering. Dit hoofdstuk betreft dus deels mensen die ook in het vorige hoofdstuk in de analyse zijn meegenomen. Dat zijn de mensen die eerst een baan met een uitkering combineren en later in de tijd een baan zonder uitkering hebben.

3.2 Patronen

Net als bij de volledige uitstroom uit de uitkering zijn voor de gedeeltelijke uitstroom clusters samengesteld van baanvinders die eenzelfde soort arbeidsmarktpatroon doorlopen. Deze drie clusters zijn afgebeeld in de onderstaande figuren. De figuren geven de representatieve arbeidsmarktpatronen (de meest voorkomende patronen die het cluster het beste beschrijven) weer voor de drie clusters.

Het eerste cluster wordt gekenmerkt door baanvinders die een periode werk met een uitkering combineren, soms een periode geen werk hebben, en op enig moment werk hebben zonder uitkering. Zij hebben het grootste deel van de tijd een vaste of tijdelijke baan bij een reguliere werkgever. Hebben zij op enige moment werk zonder uitkering dan zijn deze baanvinders (op het moment dat zij de uitkering volledig hebben verlaten) ook meegenomen in de analyses in het vorige hoofdstuk. In dit cluster zit dus een groot deel van de overlap met het vorige hoofdstuk.

Figuur 3. Representatieve arbeidsmarktpatronen voor drie clusters van baanvinders die gedeeltelijke uitstromen

Het tweede cluster bevat vooral baanvinders die een bepaalde periode werk combineren met een uitkering. Een aantal bevindt zich langdurig in deze situatie (de volledig lichtgele balken). Anderen vallen terug in de uitkering (weergegeven in donkerder geel) en sommigen stromen op enig moment volledig uit de uitkering (weergegeven in lichtblauw en donkerblauw). Deze laatste personen zijn op dat moment ook meegenomen in de analyses in hoofdstuk 2.

Het derde cluster bevat vooral baanvinders die een korte periode werk met een uitkering combineren en vrij snel volledig terugvallen in een uitkering.

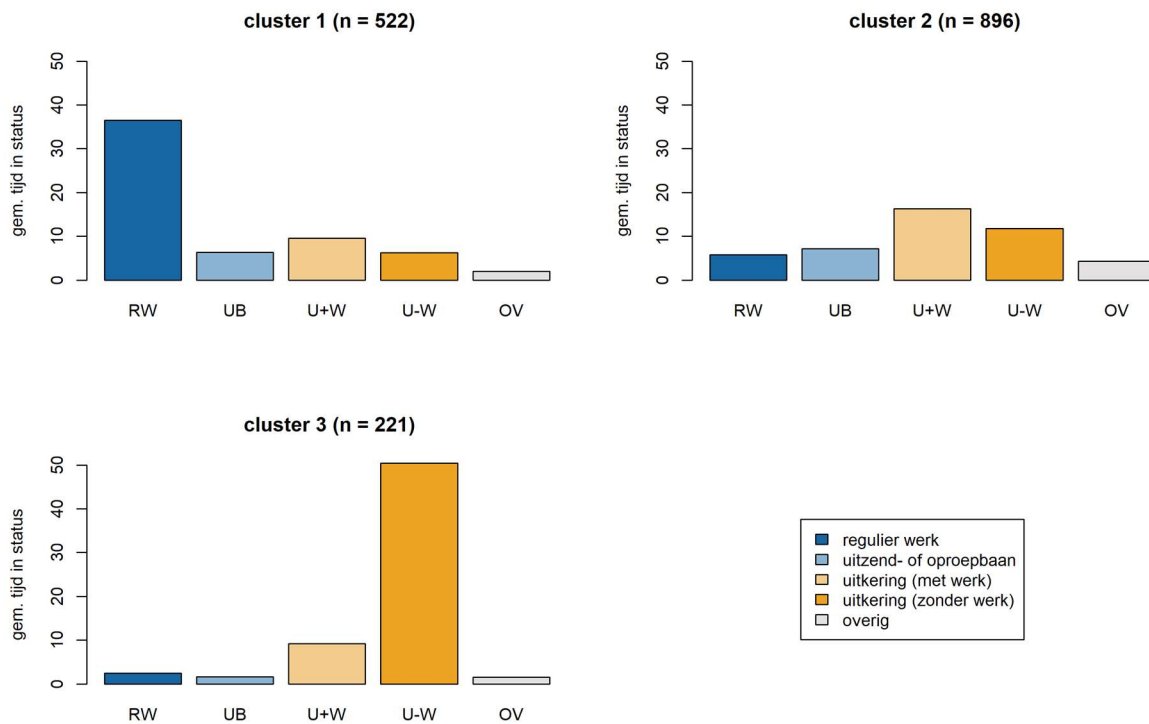
Samenvattend: de baanvinders in cluster 1 weten vaak de stap te maken naar werk zonder een uitkering, de baanvinders in cluster 2 combineren vrij lang werk met een uitkering en de baanvinders in cluster 3 vallen vrij snel terug naar een uitkering zonder werk.

Dit is ook af te leiden uit figuur 4:

- Baanvinders in cluster 1 hebben een groot deel van de tijd werk zonder een uitkering.
- Baanvinders in cluster 2 combineren (gemiddeld) het grootste deel van de tijd werk met een uitkering. Ook hebben zij vaak een uitkering (zonder werk daarbij).
- Baanvinders in cluster 3 bevinden zich uiteindelijk veruit het grootste deel van de tijd in een uitkering. Zij behouden gemiddeld genomen maar kort hun werk.

Cluster 2 is het grootste (55 procent van de gedeeltelijke uitstromers) en cluster 3 is het kleinst (13 procent). Het aandeel van cluster 1 is 32 procent.

Figuur 4 Gemiddelde tijd (in maanden) in iedere situatie per cluster

3.3 Duurzaamheid van het werk van de gedeeltelijke uitstroom

In de vorige paragraaf is al aangegeven dat personen die behoren tot cluster 1 het meest duurzaam aan het werk zijn. En personen in cluster 3 het minst duurzaam.

Dit blijkt ook uit de navolgende tabel met de baanfracties per cluster.

In totaal hebben de baanvinders die gedeeltelijk uitstromen 61 procent van de tijd vanaf het moment van baanvinden een baan gehad. Dit is de baanfractie. De voltijdbaanfractie ligt op ruim 36 procent.

Uit de tabel blijkt dat inwoners in cluster 1 gemiddeld de hoogste baanfracties hebben. Dit zijn dus grotendeels inwoners die na de gedeeltelijke uitstroom op enig moment volledig uitstromen uit de uitkering. Inwoners in cluster 2 hebben 61 procent van de tijd een baan gehad. Omgerekend naar voltijdbanen is dat 31 procent. Het verschil tussen de baanfractie en de voltijdbaanfractie is in dit cluster relatief groot, wat aangeeft dat deze mensen vaak in (kleine) deeltijdbanen werken. De inwoners in cluster 3 zijn dus het minst duurzaam aan het werk gekomen. Dit blijkt ook uit de baanfracties.

Tabel 11. Baanfractie en voltijdbaanfractie per cluster

	Aantal personen	Baanfractie	Voltijdbaanfractie
Totaal	1.639	61,1%	36,2%
Cluster 1	522	79,4%	57,4%
Cluster 2	896	60,8%	30,7%
Cluster 3	221	19,3%	8,7%

Uit tabel 12 blijkt dat mensen in cluster 2 ook een groot deel van de tijd, na het baanvinden, een (bijstands)uitkering hebben gehad. Dit is dus vaak in combinatie met een baan. Mensen in cluster 3 hebben een groot deel van de tijd een (bijstands)uitkering, vaak zonder baan daarnaast.

Tabel 12. Uitkeringsfractie per cluster en bijstandsfractie

	Aantal personen	Deel van de tijd een uitkering	Deel van de tijd een bijstandsuitkering
Totaal	1.639	51,2%	45,0%
Cluster 1	522	23,1%	18,9%
Cluster 2	896	60,6%	53,3%
Cluster 3	221	79,8%	72,9%

3.4 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de persoon

Wat betreft persoonskenmerken zijn de belangrijkste verschillen tussen de clusters:

- Vrouwen, personen zonder migratieachtergrond of met een migratieachtergrond binnen Europa, middelbaar en hoger opgeleiden en personen tot 50 jaar behoren wat vaker tot cluster 1;
- Mannen, mensen met een migratieachtergrond van buiten Europa, lager opgeleiden en vooral personen van 50 jaar en ouder behoren vaak/wat vaker tot cluster 2;
- De verschillen zijn bij cluster 3 in het algemeen gering. Mensen met een Nederlandse achtergrond, laag opgeleiden en mensen tussen de 40 en 60 jaar horen wat vaker tot dit cluster.

3.5 Verschillen in de patronen naar kenmerken van de eerste baan

De kenmerken van de eerste baan zijn:

- Ruim 70 procent van de banen is voor minder dan 20 uur per week. Bijna de helft is zelfs voor minder dan 12 uur per week.
- 30 procent is een uitzendbaan, 23 procent een oproepbaan, 34 procent een tijdelijke baan en 9 procent een vaste baan.
- Ook bij de gedeeltelijke uitstroom wordt de baan vaak gevonden in de arbeidsbemiddelings- en uitzendbranche (35 procent), de gezondheids- en welzijnszorg (13 procent), de overige zakelijke dienstverlening (9 procent), de horeca (8 procent), de groothandel (5 procent), de detailhandel (6 procent) en vervoer en opslag (5 procent). Ook bij de gedeeltelijke uitstroom zijn deze sectoren goed voor meer dan 80 procent van de gevonden banen.

De belangrijkste verschillen bij de verdeling over de clusters naar kenmerken van de eerste baan zijn:

- Mensen die starten in een baan van 25 uur of meer per week behoren wat vaker tot cluster 1;
- Personen die starten in een uitzendbaan behoren iets vaker tot cluster 3 en personen die starten in een oproepbaan iets vaker tot cluster 2. Personen die starten in een tijdelijke baan horen vaker tot cluster 1.
- Personen die starten in een baan in de gezondheids- en welzijnszorg behoren vaak tot cluster 1 en minder vaak tot cluster 2.

- Personen die starten in een baan in de detailhandel, vervoer en opslag, horeca of de overige zakelijke dienstverlening (hertoe behoort o.a. de schoonmaakbranche) behoren wat vaker tot cluster 2. Zij blijven dus gemiddeld genomen een groot deel van de tijd een baan combineren met een uitkering of hebben een groot deel van de tijd alleen een uitkering.